

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1995-1996

14 MEI 1996

Wetsvoorstel tot invoering van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake werknemerspensioenen, werkloosheidsuitkeringen, conventionele brugpensioenen en ziekte- en invaliditeitsverzekering

(Ingediend door de dames Dardenne en Dua)

TOELICHTING

Hoewel ons land vroeger vaak prat kon gaan op zijn voortrekkersrol inzake sociale rechten, blijkt nu dat bepaalde aspecten van de Belgische wetgeving indruisen tegen het beginsel van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen dat prevaleert in de Europese verordeningen en richtlijnen.

Aan de vooravond van een algemene hervorming van de sociale zekerheid zijn de groenen van mening dat de door te voeren bijstellingen niet als voorwendsel mogen dienen voor maatregelen die de huidige verschillen tussen mannen en vrouwen in de minst gunstige zin zouden aanpassen.

Overeenkomstig de Europese regelgevingen, en met name richtlijn 79/7 van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid, artikel 119 van het Verdrag van Rome betreffende de gelijke beloning voor mannen en vrouwen, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, bepaalde arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (waaronder het arrest-Van Cant van 1 juli 1993 betreffende de wet van 20 juli 1990), bepaalde arresten van het Arbitragehof (waaronder een arrest

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1995-1996

14 MAI 1996

Proposition de loi visant à établir l'égalité entre hommes et femmes en matière de pensions des travailleurs salariés, d'allocations de chômage, de pré-pensions conventionnelles et d'assurance maladie-invalidité

(Déposée par Mmes Dardenne et Dua)

DÉVELOPPEMENTS

Alors que notre pays a souvent pu se vanter dans le passé d'être à l'avant-garde en matière de droits sociaux, il apparaît aujourd'hui que certaines dispositions de la loi belge sont contraires au principe d'égalité entre les femmes et les hommes qui prévaut dans les règlements et directives européens.

À l'aube d'une réforme générale de la sécurité sociale, les écologistes estiment que ces ajustements ne peuvent donner prétexte à des mesures qui conduisent à un nivellement par le bas des dispositions actuellement les plus favorables à l'un des deux sexes.

Conformément aux règlements européens et particulièrement à la directive européenne 79/7 du 19 décembre 1978 relative à la mise en œuvre progressive du principe de l'égalité de traitement entre hommes et femmes en matière de sécurité sociale, à l'article 119 du Traité de Rome relatif à l'égalité de rémunération entre hommes et femmes, aux articles 10 et 11 de la Constitution, à certains arrêts de la Cour de Justice de l'Union européenne dont l'arrêt Van Cant du 1er juillet 1993 relatif à la loi du 20 juillet 1990, à certains arrêts de la Cour d'arbitrage dont un arrêt du 27 avril 1994 relatif au revenu garanti aux

van 27 april 1994 betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden) en niet in de laatste plaats ook overeenkomstig het algemene beginsel dat niet tussen beide geslachten mag worden gediscrimineerd, is het de hoogste tijd dat de Belgische Staat eindelijk komaf maakt met de voor mannen en vrouwen discriminerende bepalingen die de wetgeving nog bevat.

De discriminatie moet worden weggewerkt in de werknemerspensioenen, het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, de uitkeringen in de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de werkloosheidsuitkering en bijgevolg ook in de conventionele brugpensioenen.

Het feit dat de Belgische Staat de regels inzake gelijke behandeling van mannen en vrouwen niet toepast, brengt aanzienlijke sociale, menselijke en economische kosten mee die in de toekomst buitensporige proporties dreigen aan te nemen. Nu al lopen immers tientallen processen tussen voornamelijk de Rijksdienst voor Pensioenen en gepensioneerden of toekomstige gepensioneerden.

Artikelsgewijze toelichting

Artikelen 2 en 3

Deze artikelen voeren de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de rustpensioenen voor werknemers in.

Artikel 4

Dit artikel voert de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in het gewaarborgd inkomen voor bejaarden in.

Artikel 5

Dit artikel voert de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de werkloosheidsverzekering in en breidt zowel voor mannen als voor vrouwen het recht op werkloosheidsuitkeringen uit tot vijftenzestig jaar. Bijgevolg kunnen voortaan ook vrouwen een conventioneel brugpensioen ontvangen tot ze vijftenzestig zijn. Voorts is het de taak van de sociale partners om de collectieve arbeidsovereenkomsten te wijzigen die nog verschillende leeftijdsgrenzen voor mannen en vrouwen hanteren.

Artikelen 6 en 7

Deze artikelen voeren de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de ziekte- en invaliditeitsverzekering in en breiden zowel voor mannen als voor vrouwen het recht op uitkeringen uit tot de leeftijd van vijftenzestig jaar.

personnes âgées, et conformément surtout au principe général de non-discrimination entre les sexes, il est urgent que l'État belge mette fin aux discriminations entre hommes et femmes qui subsistent dans sa législation.

Les discriminations à supprimer concernent les pensions des travailleurs salariés, le revenu garanti aux personnes âgées, les allocations d'assurance maladie-invalidité, les allocations de chômage et donc les prépensions conventionnelles.

Les coûts sociaux, humains et économiques résultant de la non-application par l'État belge des règles d'égalité entre hommes et femmes sont déjà importants et risquent de devenir gigantesques. Actuellement des dizaines de procès sont déjà en cours opposant principalement l'Office national des pensions à des pensionnés et futurs pensionnés.

Commentaire des articles

Articles 2 et 3

Ces articles établissent l'égalité entre hommes et femmes en ce qui concerne les pensions de retraite des travailleurs salariés.

Article 4

Cet article établit l'égalité entre hommes et femmes en ce qui concerne le revenu garanti aux personnes âgées.

Article 5

Cet article établit l'égalité entre hommes et femmes en ce qui concerne les allocations de chômage en octroyant le droit aux allocations aux hommes comme aux femmes jusqu'à 65 ans. Le droit aux prépensions conventionnelles sera par conséquent également octroyable aux femmes jusqu'à 65 ans. Il appartiendra aux partenaires sociaux de modifier les conventions collectives qui prévoient des âges différents d'octroi pour les hommes et pour les femmes.

Articles 6 et 7

Ces articles établissent l'égalité entre hommes et femmes en ce qui concerne les allocations d'assurance maladie-invalidité en octroyant le droit aux allocations aux hommes comme aux femmes jusqu'à 65 ans.

Artikel 8

Artikel 8 machtigt de Koning ertoe de bepalingen te wijzigen die niet uitdrukkelijk in dit voorstel zijn opgenomen, maar desondanks terug zijn te vinden in de massa's wetten inzake werkloosheid, pensioenen of ziekte- en invaliditeitsverzekering. Wij denken onder meer aan de overlevingspensioenen voor de werknemers, de rust- en overlevingspensioenen voor de zelfstandigen en de pensioenen die worden uitgekeerd door de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid. De wijzigingen moeten uiterlijk op 1 juli 1997 worden doorgevoerd, en wel volgens een procedure die overeenstemt met deze wet. Dit houdt onder meer in dat de berekeningen in veertigsten en niet in vijfenveertigsten moeten worden uitgevoerd.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt wanneer de wet in werking treedt.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 2, § 2, 1°, van de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn worden de woorden «de mannelijke gerechtigde op een conventioneel brugpensioen» vervangen door de woorden «de gerechtigde op een conventioneel brugpensioen».

Art. 3

In artikel 3 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, tweede lid, worden de woorden «het getal 45 of 40 naargelang het een man of een vrouw betreft» vervangen door de woorden «het getal 40»;

2° paragraaf 3 wordt opgeheven;

3° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

«§ 4. Bovendien kunnen de in § 2 beoogde werknemers voor de jaren die niet overeenkomstig deze paragraaf werden verrekend, de bepalingen van § 1 toepassen, ten belope van het aantal voordeligste kalenderjaren, dat gelijk is aan het verschil tussen het getal 40 en het resultaat van de vermenigvuldiging van

Article 8

L'article 8 habilite le Roi à modifier les dispositions non visées explicitement par la proposition de loi qui subsistent actuellement dans l'océan législatif en matière de chômage, de pensions ou de maladie-invalidité. Il s'agit notamment des pensions de survie des travailleurs salariés, des pensions de retraite et de survie des travailleurs indépendants et des pensions octroyées par l'Office de sécurité sociale d'outre-mer. Les modifications doivent être effectuées au plus tard le 1er juillet 1997 et ceci selon des modalités similaires à la présente loi c'est-à-dire entre autres un calcul en quarantièmes et non en quarante-cinquièmes.

Article 9

Cet article prévoit la date d'entrée en vigueur de la loi.

Martine DARDENNE.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 2, § 2, 1°, de la loi du 20 juillet 1990 instaurant un âge flexible de la retraite pour les travailleurs salariés et adaptant les pensions des travailleurs salariés à l'évolution du bien-être général, les mots «le bénéficiaire masculin d'une prépension conventionnelle» sont remplacés par les mots «le bénéficiaire d'une prépension conventionnelle».

Art. 3

À l'article 3 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° au § 1er, alinéa 2, les mots «le nombre 45 ou 40 selon qu'il s'agit d'un homme ou d'une femme» sont remplacés par «le nombre 40»;

2° le § 3 est abrogé;

3° le § 4 est remplacé par ce qui suit:

«§ 4. Les travailleurs visés au § 2 peuvent obtenir en outre pour les années d'occupation qui n'ont pas été prises en considération conformément à ce paragraphe, l'application du § 1er, à concurrence du nombre d'années civiles les plus avantageuses, qui est égal à la différence entre le nombre 40 et le résultat

het aantal jaren dat de betrokkene in de in § 2 bedoelde hoedanigheid heeft gewerkt met 1,333. Als dat resultaat een gedeelte van een eenheid bevat, wordt het op de naastlagere eenheid afgerond»;

4° in § 5, tweede lid, de breuk «1/45» vervangen door de breuk «1/40».

Art. 4

In artikel 1, § 1, van de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden worden de woorden aan de mannen en vrouwen die onderscheidenlijk ten minste vijftenzestig en zestig jaar oud zijn» vervangen door de woorden «aan iedereen die ten minste zestig jaar oud is».

Art. 5

In artikel 64 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering worden de woorden «volgend op deze van zijn 65e of 60e verjaardag, naargelang het een man of een vrouw betreft» vervangen door de woorden «volgend op deze van zijn 65e verjaardag».

Art. 6

In artikel 108, 1°, van de op 14 juli 1994 gecoördineerde wet betreffende de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering worden de woorden «waarin de mannelijke gerechtigde 65 jaar en de vrouwelijke gerechtigde 60 jaar worden» vervangen door de woorden «waarin de gerechtigde 65 jaar wordt».

Art. 7

Artikel 109 van dezelfde wet wordt opgeheven.

Art. 8

Bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit dat uiterlijk op 1 juli 1997 in werking treedt, wijzigt de Koning de wetbepalingen inzake het rust- en overlevingspensioen van werknemers en zelfstandigen en inzake de uitkeringen van de werkloosheids- of de ziekte-en invaliditeitsverzekering die indruisen tegen het beginsel van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Art. 9

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

obtenu en multipliant le nombre d'années d'occupation visé au § 2 par 1,333. Si ce résultat comporte une fraction d'unité, il est arrondi à l'unité immédiatement inférieure.»;

4° au § 5, alinéa 2, la fraction «1/45» est remplacée par la fraction «1/40».

Art. 4

Dans l'article 1er, § 1er, de la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées, les mots «aux hommes et femmes âgés respectivement d'au moins soixante-cinq et soixante ans» sont remplacés par les mots «aux personnes âgées d'au moins soixante ans».

Art. 5

Dans l'article 64 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage, les mots «qui suit celui de son 65e ou de son 60e anniversaire selon qu'il s'agit d'un homme ou d'une femme» sont remplacés par les mots «qui suit celui de son 65e anniversaire».

Art. 6

Dans l'article 108, 1°, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, les mots «l'âge de 65 ans s'il s'agit d'un homme et de 60 ans s'il s'agit d'une femme» sont remplacés par les mots «l'âge de 65 ans».

Art. 7

L'article 109 de la même loi est abrogé.

Art. 8

Le Roi modifie, par arrêté délibéré en conseil des ministres, prenant effet au plus tard au 1er juillet 1997, les dispositions législatives en matière de pensions de retraite et de survie des travailleurs salariés et des travailleurs indépendants, d'allocations de chômage ou de maladie-invalidité contraires au principe de l'égalité entre hommes et femmes.

Art. 9

La présente loi entre en vigueur le 1er jour du mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

Martine DARDENNE.
Vera DUA.